

Pospíšil, Ivo

Významný jubilant, vzpomínky a bibliografie

Slavica litteraria. 2010, vol. 13, iss. 1-2, pp. 153-154

ISBN 978-80-210-5357-1

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103943>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

v Kežmarku v roce 1906 je předmětem studie Annemarie Kónyové a činnost zednářské lóže „Imre Thököly“ v Prešově z počátku 20. století je popsána v článku Martina Javora.

Hlavní předností Kónyova sborníku o Imrichu Thökölym a jeho povstání je všestrannost, s níž sborník tuto problematiku rozebírá, Základní poučení, které odtud vyplývá je, že Imrich Thököly nemohl v tehdejší historické realitě přes všechnu snahu vytvořit státní útvar, rozšířený na celé Uhry a nezávislý na Habsburcích. Thökölyho povstání předestřelo úzký vztah mezi náboženskou a stavovskou svobodou.

Oproti všestrannému sborníku o Thökölyho povstání je monografie Petera Kónyi *Za boha, vlast' a slobodu! Pohnuté osudy kuckého generála Juraja Ottlyka*, Prešov 2009, 366 stran (ISBN 978-80-8068-913-3) věnována dílčímu tématu stavovských povstání v Uhrách a jednomu jejich významnému účastníkovi. Autor rozebírá nejprve dětství, mládí a studie Juraje Ottlyka, slovenského zemana, který po složitě životní dráze, kdy se nejprve zúčastnil povstání Thökölyho, se stal na počátku 18. století generálem v armádě Ference Rákócziho II. Ottlyk se narodil v roce 1656 v Horných Ozorovciach jako syn trenčínského podžupana, za studii na prešovském kolegiu se upevnil v evangelické víře a prošel dlouhou životní dráhou. Za příklon k Thökölymu mu hrozila v roce 1687 před krvavým prešovským tribunálem generála Caraffy smrt, od níž jej uchránil zásah jeho manželky u císaře, u něhož získala pro svého manžela osvobození. Ten poté hospodařil na svých statcích a teprve rok

po vypuknutí Rákócziho povstání se k němu přidal, získal tu hodnost brigádního generála a odešel s Rákóczim do Polska a po amnestii se vrátil se své statky, kde v roce 1730 zemřel.

Peter Kónya ve svém životopise odmítl nekritickou glorifikaci Ottlyka, nicméně poukázal na jeho úlohu jednoho z nejbližších Rákócziho spolupracovníků. Poukázal na jeho místo jako „dvorního maršála“ Rákócziho i na jeho rozpory s vrchním velitelem Rákócziho vojsk Miklósem Bercsényim, jež souvisely s rozpory magnátů s nižší a střední šlechtou. Kónyův spis se opírá o velmi širokou pramenou základnu, o dokumenty z Maďarského zemského archivu (Magyar Országos Levéltár) a Rukopisného oddělení Zemské Széchényiho knihovny (Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára) a Zemského evangelického archivu (Evangelikus Országos Levéltár) v Budapešti, Österreichisches Staatsarchiv ve Vídni a Stáních archivů v Bytči, Prešově a Bardějově. Úctyhodný je i rozsah autorem použitých edic a literatury. Kónyova monografie o Juraji Ottlykovi je vzorovým životopisem předního účastníka stavovských povstání v Uhrách. Spolu s thökölyovským sborníkem tvoří významný přínos k literatuře o uherských stavovských povstáních.

Richard Pražák

(Autor recenze prof. PhDr. Richard Pražák, Dr.Sc. zemřel 2010. Redakce časopisu *Slavica Litteraria* a Ústav slavistiky, připravující k uctění jeho památky speciální edici, v něm ztrácejí významného spolupracovníka a představitel české hungaroslavistiky.)

VÝZNAMNÝ JUBILANT, VZPOMÍNKY A BIBLIOGRAFIE

K sedmdesátinám významného slovenského literárního vědce, odborníka na postmodernismus, zakládajícího člena Nitranského týmu prof. PhDr. Tibora Žilkya, DrSc., spjatého spoluprací také s Ústavem slavistiky FF MU, vydal Ústav literární a umělecké komunikace FF UKF v Nitře jeho *Výběrovou personální bibliografii* (Nitra 2009, sestavila Mariana Čechová). Knihu uvádí laudatio Eubomia Plesníka, potom následují Žilkovy práce Literární text a jeho filmová podoba. Milan Kundera:

Neznesiteľná ľahkosť bytia a Alúzia v texte. Podstatná časť publikácie obsahuje jubilantovu výberovú bibliografiu, a to najdríve knižní publikácie, kapitoly v knihách, edice a vedecké studie v zahraničných a domácich časopisech, citace a ohlasy. Důležitou součástí knížky jsou vyjádření kolegů a přátel o jubilantově životě a díle, a to Petra Liby, Anna Zelenkové, Miloše Zelenky, autora těchto řádků, Libora Pavery, Štefana Gera a Igora Hochela, a ukázky autorových satirických veršů, kopie písemných

blahopřání k různým jubileím a fotografická dokumentace včetně CD z mezinárodního vědeckého semináře Intertextualita v post (mo-

dernom) umění, který se konal 5. března 2009 na počest Žilkova jubilea.

Ivo Pospíšil

ČESKO-SLOVENSKÉ KULTURNÍ VZTAHY PO ROCE 1989: NÁVAZNOST A ZMĚNA

Pod tímto názvem se na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity konal jednodenní workshop pořádaný Centrem filologicko-areálových studií Ústavu slavistiky 9. prosince 2009. Cílem bylo studium proměn česko-slovenských vztahů po osudovém zlomu v roce 1989, ale současně pátrání po vztahové kontinuitě.

Jana Waldnerová (Společné realie – jeden zo znakov úspešnej česko-slovenskej kinematografie po roku 1990) ukázala na důležitost přesahů k filmu, Milan Pokorný (Literární slovacika v produkci a vysílání Českého rozhlasu) na úlohu rádia v šíření literatury, Libor Pavera (Étos a etika literárních postav současné slovenské a české prózy – P. Weis a M. Viewegh) analyzoval dva autory v průřezu literárních postav, Anna Zelenková (Frank Wollman a Jozef Gregor-Tajovský – dve osobnosti česko-slovenského kontextu v mezivojnovom období) srovnala dvě meziválečné osobnosti českého slovenského kulturního života, Juraj Dolník (Kulturologické vnímanie bohemizmov v súčasnej slovenčine – nadväzovanie a zmena) neotřele a vtipně poukázal na paradoxy vývoje současné mluvené i psané slovenštiny, Adam Kola (Transformace, postkomunismus, postkolonialismus, postmodernismus. Paradigmata středoevropské literatury po roce 1989) zase na polském pozadí česko-slovenských událostí upozornil na nezbytnost vnímavosti v středoevropském areálu, František Všetíčka (Cesta po kolenou. Kolem roku 1989) zase na vývoj v české a slovenské literatuře na přelomu epoch, Viera Žemberová (Vývin slovenskej a českej literatury ako literárny dialóg) na plodný česko-slovenský dialog v literární vědě, Miloslav Konečný (Výskum staršej slovenskej literatury po roku 1989) na proměny slovenské literárněvědné mediévistiky, Oľga Orgoňová (Lingvokultúrna dimenzia slangu slovenskej mládeže 20 rokov po) na stav slovenského slangu, Zbigniew Trzaskowski (Outsider w czasach przełomu.

Marcina Świątlickiego poetycki obraz społeczeństwa polskiego) na jednu z postav polského společenského zlomu, Marie Sobotková (Dílo Zbigniewa Herberta v českém prostředí. 1958–2008) na českou recepci klíčového polského básníka, Jiří Fiala (O nejnovějším polském překladu Haškova Švejka) pojednal o nejnovější recepci Švejka v Polsku, Marta Germušková (Modality česko-slovenských meziliterárných vzťahov po novembri 1989) zase na peripetie polistopadových česko-slovenských meziliterárných vztahů, Anna Valcerová (Podnety českej literárnej vedy pre slovenskú literárnu vedu) na podněty české literární vědy, i když ji pojala spíše jako bohemistiku, Hana Voisine-Jechová (Literatura psaná a literatura čtená v Čechách a na Slovensku po roce 1989) poukázala na rozdíly v české a slovenské literatuře v daném období Petr Kučera (Česká literatura jako katalyzátor slovenského sebeuvědomování) na roli české literatury při slovakizaci Slováků, Mária Bátorová (Slovenský P.E.N. a jeho vzťahy ku krajinám V4 s dôrazom na Český P.E.N.) na prestižní spisovatelskou instituci (již byla nedávno prezidentkou) a její význam pro středoevropský areál, Jaroslav Vlnka (Kvintesencie Slobodovho hrdinu zo Strateného raja) se zabýval jedním dílem Rudolfa Slobody, Marián Kamenčík (Domov ako permanencia úniku – stratifikácia literárneho priestoru a jeho modalita – na príklade románu Máriusa Kopsaya Domov) analyzoval kategorii literárního prostoru, Marta Součková (K reflexii slovenskej ponovembrovej prózy) se zabývala českou reflexí současné slovenské prózy v až příliš přísně vymezeném rámci několika českých spřízněných kritiků, Juliana Beňová (Poznámky k súčasnej slovenskej dráme) komentovala úlohu dramatu v současné slovenské slovesné produkci, balkanista, filolog a historik Václav Štěpánek (Zánik cestní sítě v oblastech kopaničářského osídlení a změna pojmu sousedství) vybudoval svoje vystoupení na analýze